

CONCEPTVERSLAG van het algemeen bestuur ODMH

Aanwezig : T. van Vugt, Gouda (voorzitter)
R. Breeuwsma, Alphen aan den Rijn
J.L. van den Heuvel, Bodegraven-Reeuwijk
P. van der Hek, Krimpenwaard
A. Kerssies, Waddinxveen
W. Pannekoek, Krimpenervwaard
J. Sargentini, Gouda
W. Zijlstra, Zuidplas
A. Mutter, directeur/secretaris
M. van Dijk, afdelingshoofd Bedrijfsvoering en controller

Gasten : -

Afwezig : D.J. Knol, Bodegraven-Reeuwijk
M. van Leeuwen, Provincie Zuid-Holland
E.J. Nieuwenhuis, Waddinxveen
J.W. Schuurman, Zuidplas
M. Stolk, Provincie Zuid-Holland

Notulist : M.N. Al Ali (Emma Handson B.V.)

Onderwerp : Vergadering van het algemeen bestuur

Datum : 13 maart 2025

Bijlage(n) : n.v.t.

1. Opening, ingekomen stukken en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 14.10 uur en heet de aanwezigen welkom.

M. van Leeuwen, M. Stolk, D.J. Knol, E. Nieuwenhuis en J.W. Schuurman zijn met kennisgeving afwezig.

J. Sargentini en **R. Breeuwsma** sluiten later aan. De Provincie heeft schriftelijk akkoord gegeven op alle agendapunten, met uitzondering van agendapunt 5 over de financiële opgave.

a. Ingekomen stukken

Er zijn geen ingekomen stukken.

b. Samenvatting AB-presentatie Milieu in het Omgevingsplan d.d. 12 december 2024

Een samenvatting van de AB-presentatie over Milieu in het Omgevingsplan van 12 december 2024 is toegevoegd aan de vergaderstukken. Hierin wordt de regionale samenwerking rond het milieudomein en bodemtaken in relatie tot de Omgevingswet benadrukt. De verspreiding van deze informatie onder ambtenaren wordt aanbevolen.

c. Einde IBP VTH en vervolg

Het interbestuurlijk programma VTH is afgerond na ondertekening van samenwerkingsafspraken door het Rijk, het IPO en de VNG op 16 januari 2025. De belangrijkste inhoudelijke knelpunten in deze afspraken zijn opgelost.

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) stelt extra middelen beschikbaar voor de borging van het programma. OmgevingsdienstNL ontvangt een subsidie om de organisatie te versterken en elke omgevingsdienst ontvangt circa € 245.000,- voor het verder robuust maken van de omgevingsdienst. De ODMH richt zich binnen de subsidie op innovatie, informatievoorziening en kwaliteitscriteria. IenW heeft bevestigd dat de verwachting is dat de ODMH per 1 april 2026 robuust zal zijn.

R. Breeuwsma sluit aan bij de vergadering.

De governance en de positionering van OmgevingsdienstNL worden in dit overleg besproken. Er is draagvlak voor een 'shared service' -concept, maar niet voor een koepelorganisatie die namens alle omgevingsdiensten spreekt. Het 'shared service' -concept richt zich op kennisopbouw, benchmarking en bestuurlijke versterking zonder overmatige bureaucratie. Een werkgroep, waarvan **M. Stolk** deel uitmaakt, onderzoekt de oprichting van een ALV van DB-leden die periodiek bijeenkomt. Hierbij is aandacht voor een duidelijke begrotingsstructuur, zodat de financiering transparant blijft en ongewenste groei van de organisatie wordt voorkomen.

J. Sargentini sluit aan bij de vergadering.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt conform vastgesteld.

3. Conceptverslag AB-vergadering d.d. 12 december 2024

Het verslag wordt conform vastgesteld.

4. Samenwerking vijf Zuid-Hollandse Omgevingsdiensten

De vijf omgevingsdiensten (OD's) in Zuid-Holland werken samen aan de versterking van de kwaliteit van de VTH-taakuitvoering. In 2021 is een bestuurlijke opdracht verstrekt aan de directeurs van deze diensten om de samenwerking verder te ontwikkelen. De behaalde resultaten hebben ertoe geleid dat in 2024 een vervolgoopdracht is gegeven, met als doel een robuuste samenwerkingsstrategie te ontwikkelen. Tevens is het streven aandacht te waarborgen voor gezamenlijke projecten en taken te identificeren die zich lenen voor een gezamenlijke aanpak. Naar aanleiding hiervan zijn diverse acties in gang gezet. Een visie- en strategiedocument en een samenwerkingsprogramma voor 2025 zijn opgesteld. De bestuurlijke begeleidingscommissie is akkoord gegaan met het voorleggen van de visie 'Daadkracht x 5' aan de DB's van de OD's als leidraad voor de verdere programmatische samenwerking. Indien extra kosten voor projectuitvoering ontstaan, wordt bestuurlijk overleg met de begeleidingscommissie ingelast.

Het algemeen bestuur heeft ingestemd met het visie & strategiedocument ('Daadkracht x 5') en kennis genomen van het Samenwerkingsprogramma 2025. De samenwerkingsagenda voorziet in twee belangrijke overlegmomenten: een voortgangsoverleg in september of oktober 2025 en een bestuurlijk overleg in januari 2026 ter voorbereiding op de programmering voor dat jaar.

De bestuurlijke samenwerking wordt verder uitgewerkt in een gezamenlijke strategie, waarin zowel bedrijfsvoering als primaire processen worden meegenomen. Naast toezicht, handhaving en vergunningverlening wordt ook aandacht besteed aan de adviesfunctie van de OD's.

De samenwerking beoogt op termijn een duurzame en efficiënte werkwijze, waarbij niche-expertises worden benut.

J. Sargentini vraagt naar gedeelde serviceconcepten en de impact van innovatie op robuustheid.

De **voorzitter** geeft aan dat hoewel samenwerking niet per definitie kostenbesparend is, mogelijkheden worden verkend om efficiënter te werken, onder andere op het gebied van personeelsbeleid.

Een van de speerpunten is de overgang van inhuur naar vast personeel, waarmee flexibiliteit binnen de diensten onderling wordt geregeld. Door deze samenwerking wordt de Zuid-Hollandse OD's een sterkere positie geboden binnen het landelijke stelsel. Hoewel financiële voordelen en robuustheidscriteria niet de primaire drijfveren zijn, draagt de samenwerking bij aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van de VTH-taken en een duurzamer partnerschap tussen de diensten.

5. Uitwerking sturingsmogelijkheden op begroting

Naar aanleiding van de vorige AB-vergadering over de uitwerking van de sturingsmogelijkheden op de begroting, heeft het DB de opdracht gekregen om drie scenario's uit te werken: een bezuiniging van 0%, van 2,5% en van 6%. Het 6%-scenario is verder uitgewerkt met concrete bezuinigingsmaatregelen en de bijbehorende maatschappelijke effecten. De Provincie heeft een bezuiniging van 2,5% verdedigbaar geacht, maar heeft benadrukt dat verdere bezuinigingen complex kunnen zijn en is dan ook geen voorstander van bezuinigen.

M. van Dijk presenteert de uitwerking van de scenario's. De begroting dient binnen enkele werkdagen na dit overleg gereed te zijn en naar de adviescommissie Financiën te worden gestuurd. Bij het onderzoek naar de besparingsmogelijkheden is gekeken naar de materiële budgetten, procesoptimalisatie en inhoudelijke keuzes. Daarnaast is gekeken naar de samenwerking met de andere Zuid-Hollandse OD's als potentiële besparingsmogelijkheid. Tot slot is gekeken naar kostenbesparing bij deelnemers als zij extra taken beleggen bij de ODMH. De robuustheidsgrens is eerder vastgesteld op € 16,5 miljoen, met een omzet van ODMH van € 17,4 miljoen in 2023. Een forse bezuiniging kan betekenen dat de ODMH niet meer kan voldoen aan het omzetcriterium of één van de andere robuustheids- en kwaliteitscriteria.

A. Kerssies vraagt of de robuustheidsgrens strikt op € 16,5 miljoen ligt. **M. van Dijk** geeft aan dat aanzienlijke bezuinigingen gevolgen kunnen hebben, zoals mogelijke inmenging van het ministerie. Naast de financiële ondergrens spelen ook kwaliteitscriteria een rol, maar ook opleidingsbudgetten en innovatiegelden en wordt ook de flexibele schil fors afgebouwd.

Bij het 6%-scenario gaat het om een bezuiniging van € 1,2 miljoen op de gemeentelijke bijdragen. Dit scenario raakt voornamelijk de flexibele schil, waarmee een bezuiniging van 2,5% kan worden gerealiseerd. Voor de resterende 3,5% zijn aanvullende maatregelen onderzocht, waarbij frictiekosten een rol kunnen spelen. **R. Breeuwsma** wijst op het risico dat besparingen worden gecompenseerd door frictiekosten, waardoor een deel van de financiële voordelen teniet wordt gedaan.

Een overzicht van mogelijke bezuinigingsmaatregelen wordt gepresenteerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen wettelijke en niet-wettelijke taken. ODMH voert basistaken uit die verplicht zijn, terwijl sommige wettelijke taken op een andere manier kunnen worden belegd. **M. van Dijk** bevestigt desgevraagd dat alle mogelijkheden in de presentatie zijn opgenomen en voegt toe dat sommige maatregelen nog niet zijn gekwantificeerd. Gemeenten moeten die taken dan wel door de markt laten uitvoeren hetgeen duurder is en opgebouwde kennis gaat verloren. De taken die de ODMH uitvoert zijn voor het functioneren van de gemeente wel noodzakelijk.

Potentiële maatregelen zijn onder andere het beëindigen van de advisering rondom ecologie, het beëindigen van de inzet op de Regionale Energiestrategie (RES) en het heroverwegen van taken zoals luchtvaartlawaa-advies en geluidsmetingen bij evenementen. Ook zou gekozen kunnen worden om te stoppen met bepaalde bodemonderzoeken (raamcontract bodemonderzoeken) en de intensiteit van milieuhandhaving te verlagen.

Verder wordt onderzocht of extra leges kunnen worden geheven om de kosten van de ODMH te dekken. **R. Breeuwsma** vraagt naar de mogelijkheden om leges als financieringsmiddel in te zetten. **A. Mutter** legt uit dat leges binnen specifieke groepen kostendekkend moeten zijn, waarbij overschotten binnen een groep mogen worden geheralloceerd. De ODMH heeft geen volledig inzicht in de bredere gemeentelijke financiële huishouding. **A. Mutter** denkt dat het heffen van hogere leges een optie kan zijn.

P. van der Hek vraagt of het overschot van 2024 kan worden ingezet om bezuinigingsopties uit te stellen. Hij wijst erop dat incidentele overschotten niet structureel inzetbaar zijn.

M. van Dijk bevestigt dat met een incidenteel overschot enkel tijd kan worden gekocht, maar dat structurele keuzes noodzakelijk blijven. Hij geeft aan dat lopende ontwikkelingen, zoals pilots met robotisering en AI, mogelijk toekomstige efficiëntievoordelen opleveren, maar dat deze nu nog onzeker zijn. Incidentele middelen kunnen dienen als overbrugging, waardoor later een weloverwogen besluit kan worden genomen, waarbij ook de uitkomsten van genoemde pilots bij kunnen worden betrokken. **W. Pannekoek** geeft aan dat het DB daarom kiest voor een scenario van 2,5%. Het 4%-scenario beperkt het AB in de bestemming van het rekeningresultaat al voordat de jaarrekening is besproken. Hij benadrukt dat een inzet op 4% bezuiniging betekent dat hiermee vooruit wordt gelopen op een besluit dat normaal gesproken bij de jaarrekening hoort.

W. Zijlstra vraagt of in het 4% -scenario de frictiekosten uit het overschot van 2024 worden gefinancierd. **W. Pannekoek** geeft aan dat in dat scenario geen sprake is van frictiekosten. Het voorstel is dat 2,5% binnen de organisatie wordt opgelost. Indien het AB voor het 4%-scenario kiest, kan het rekeningresultaat incidenteel worden ingezet om tijd te kopen en efficiëntiemaatregelen te effectueren. Hij wijst op de onzekerheid of deze maatregelen binnen twee jaar kunnen worden gerealiseerd en wat de effecten hiervan zijn.

J. Sargentini geeft aan dat intern bij Gouda geen consensus is over de bezuinigingsopties. Zij geeft aan het 4% -scenario te steunen, omdat een bezuiniging van 2,5% moeilijk verdedigbaar is binnen een college dat naar een bezuiniging van 6% zoekt. Het is belangrijk te laten zien dat naar die 6% wordt gestreefd, zelfs als dit niet volledig haalbaar blijkt. **W. Pannekoek** merkt op dat een keuze voor het 4%-scenario ingaat tegen de gangbare praktijk, waarbij rekeningresultaten worden teruggegeven aan de gemeenten. Dit kan betekenen dat een andere bestemming wordt gekozen zonder dat gemeenteraden daarover besluiten kunnen nemen, behalve via de zienswijzeprocedure. Het DB bepleit daarom het 2,5% -scenario, waarbij 1,5% extra wordt gerealiseerd door terugstorting van het rekeningresultaat, wat voor de gemeenteraad (GR) een zuivere route is.

J. Sargentini geeft aan geen voorkeur te hebben voor een specifiek scenario, maar wel geïnteresseerd te zijn in het streven naar een bezuiniging van 4%. Zij wijst erop dat het afstoten van taken direct invloed heeft op de robuustheid en stelt dat dit haaks staat op het streven naar samenwerking tussen milieudiensten om gezamenlijk sterker te staan.

P. van der Hek vraagt naar het verschil tussen optie 2,5% en optie 4% en of de 1,5% van het verschil tussen optie 2,5% en optie 4% wordt gefinancierd met incidentele middelen om efficiëncyslagen te realiseren. **M. van Dijk** legt uit dat het overschot bij de jaarrekening wordt toegevoegd aan de reserve en in 2026 en/of 2027 wordt onttrokken om de 4% bezuiniging op gemeenteniveau te behalen. Dit

creëert tijd om de lopende pilots rondom AI en robotisering te evalueren. Als deze niet het gewenste effect hebben, moet de resterende 1,5% op een later moment worden gevonden uit andere opties.

R. Breeuwsma sluit zich aan bij **J. Sargentini** inzake het 4%-voorstel en ziet als voordeel dat dit een meerjarig effect heeft. Hij wijst erop dat het 4% -scenario als meevaller kan worden gezien als dit wordt gehaald. Hij vraagt of er zicht is op het exacte bedrag aan incidentele middelen uit 2024.

M. van Dijk geeft aan dat het positieve saldo van de jaarrekening boven de € 800.000,00 ligt, als gevolg van incidentele meevallers. **W. Pannekoek** wijst **R. Breeuwsma** erop dat de effectieve bezuiniging voor Alphen aan den Rijn bij keuze voor het 4%-scenario uitkomt op 6,5%, omdat deze gemeente als enige 2,5% frictieloos wil bezuinigen.

A. Kerssies geeft aan dat Waddinxveen het standpunt heeft ingenomen dat elke GR de 6% bezuiniging moet realiseren, voordat een totaalbeeld kan worden gevormd. **W. Zijlstra** bevestigt dat Zuidplas ook uitgaat van het 6%-scenario. Hij pleit voor enige ruimte, aangezien de vermogenspositie van Zuidplas een jaar extra respijt biedt. Het 4%-scenario kan helpen als tussenstap naar een uiteindelijke bezuiniging van 6% in 2027 of 2028.

P. van der Hek stelt dat de opdracht van de Gemeenteraad van Krimpenerwaard niet 6% behelst. Hij oppert te onderzoeken wat maximaal mogelijk is. De optie van 4% wordt gezien als een goede tussenweg om tegemoet te komen aan de wens van de Gemeenteraad zonder de ODMH te belasten met problemen rondom robuustheid.

R. Breeuwsma reageert op eerdere opmerkingen en stelt dat de 4% -optie geen optelsom moet zijn. Indien 4% wordt gerealiseerd, is hij bereid binnen Alphen aan den Rijn het gesprek te voeren over de gevolgen voor de komende jaren.

J. L. van den Heuvel verwijst naar eerdere discussies over robuustheid en de maatregelen die zijn getroffen om stabiliteit te waarborgen. Hij waarschuwt tegen keuzes die deze discussie opnieuw op gang brengen en mogelijk leiden tot gesprekken over fusies, die op termijn niet kostenbesparend zijn. In Bodegraven-Reeuwijk is rekening gehouden met financiële schommelingen en de productie in 2024 is op 100% uitgevoerd. **J.L. van den Heuvel** wijst op eerdere bezuinigingen van 2,5%, die aantoonbaar nadelige effecten hadden op de kwaliteit van gemeentelijke dienstverlening. Hij vraagt voorstanders van de 6%-bezuiniging aan te geven welke concrete keuzes zij maken om dit te realiseren, gezien de impact op essentiële taken zoals bodemonderzoek en geluidsadviezen. Voor Bodegraven-Reeuwijk wordt 2,5% als veilig beschouwd, terwijl 4% zorgvuldig moet worden beoordeeld, zeker als dit structureel wordt doorgevoerd. Bezuinigingen op advisering kunnen woningbouwambities vertragen.

De **voorzitter** geeft aan tussen verschillende standpunten in te zitten en wijst op de zienswijze van de Provincie. **M. Stolk** heeft in de DB--vergadering aangegeven niet in te stemmen met meer dan 2,5%. Hoewel instemming zonder de Provincie mogelijk is, is dit niet bekend bij de Provincie. Binnen het AB divergeren de standpunten tussen 2,5% en 6%, waarbij het DB voorstander is van 2,5%.

De **voorzitter** stelt dat 4% de absolute grens is, gezien de verantwoording richting directieleden, het MT en IenW. Er is de ambitie kritisch te kijken naar mogelijkheden en het jaarresultaat kan hiervoor worden ingezet om tijd te kopen. Dit vereist een bewuste keuze en collectieve afstemming om beleidsafwijkingen te voorkomen. Indien voor 4% wordt gekozen, kan in de toekomst geen extra 2,5% worden toegevoegd.

De **voorzitter** concludeert dat het AB kiest voor:

- een structurele collectieve bezuiniging van 4% op de begroting;

- 2,5% van de bezuiniging wordt gerealiseerd door het uurtarief van de ODMH na toepassing van de reguliere loon- en prijsindexatie met 2,5% te verlagen; het jaarresultaat 2024 wordt ingezet voor de dekking van de resterende 1,5% in 2026 en 2027;
- het niet stapelen van bezuinigen, dat wil zeggen dat individuele gemeenten de komende 4 jaar geen frictieloze bezuinigingen toepassen bovenop de structurele collectieve bezuiniging van 4%.

Deze conclusie wordt gedeeld met de gemeenteraden, waarbij wordt aangegeven dat het AB heeft besloten tijd te kopen door uit het jaarresultaat 2024 dekking te vinden voor het doen van nader onderzoek naar onder andere leges en robotisering e.d. in de hoop dat dit voldoende oplevert en voorkomen wordt dat keuzes moeten worden gemaakt t.a.v. de jaren 2028 en verder.

Mocht in de toekomst blijken dat het nodig is te stoppen met RES, kan het AB bewust voor dit domein kiezen.

W. Zijlstra geeft aan dat Zuidplas hierin meegaat, met de kanttekening dat de post voor de RES nog nader moet worden besproken. Zuidplas blijft achter de RES-doelen staan, maar wil expliciet in gesprek over de manier waarop dit wordt gerealiseerd. **A. Kerssies** geeft namens Waddinxveen aan inzicht te willen krijgen over de bezuinigingen van alle GR-en en vraagt om een motivatie in de begroting waarom een bezuiniging van 6% niet haalbaar is. De **voorzitter** bevestigt dat **M. van Dijk** een aanbiedingsnotitie opstelt waarin de dynamiek van de discussie en de eindconclusie worden samengevat.

6. Uitgangspuntennotitie 2026

De uitgangspuntennotitie 2026 markeert de start van de P&C cyclus (Planning & Control cyclus) en benoemt de belangrijkste trends en opgaven die de werkzaamheden van ODMH beïnvloeden. Het DB is van mening dat dit een beleidsrijk document is en zoekt naar een betere koppeling met de begroting. Er bestaat een verschil tussen de begroting en de jaarprogramma's. Indien de notitie wordt omarmd, wordt de vertaalslag gemaakt naar de ureninschatting in de begroting voor 2026 en de inzet in de jaarprogramma's.

De uitgangspuntennotitie 2026 wordt conform vastgesteld.

7. Implementatie Wet open overheid

De implementatie van de Wet open overheid (WOO) vereist dat naast diverse documenten van het AB ook documenten van het DB openbaar worden gemaakt. De stukken en agenda van het AB zijn reeds openbaar, maar dit geldt nog niet voor het DB. Het voorstel is de voorlopige agenda en besluitenlijst van de DB vergaderingen vanaf Q2 2025 openbaar te maken. Op termijn zijn verdere stappen noodzakelijk, zoals de openbaarmaking van beschikkingen. Het memo in de bijlage bevat een tijdspad en een toelichting op de wijze waarop dit op een beheersbare manier wordt uitgevoerd.

De AB-leden nemen kennis van de WOO-implementatie.

8. Rondvraag

Er zijn geen vragen voor de rondvraag.

9. Sluiting

De **voorzitter** bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 26 juni 2025.

De secretaris,

De voorzitter,

A. Mutter

T. van Vugt